

EXPRESSE

redactie: H.F. Heijmans, drs. L.M.L.H.A. Hermans, P. Kronenberg; eindredactie: J.J. Metz;
redactie-adres: Postbus 20018, 2500 AE 's-Gravenhage, tel. 070-614911; organisatie: J.N.J. van den Broek;
abonnementenadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage, tel. 070-614121;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Vereenvoudiging Hinderwet

De VVD-fractie in de Tweede Kamer is ingenomen met de 4 ontwerpmaatregelen van artikel 2A van de Hinderwet. De 4 amvb's maken zichtbaar en tastbaar wat de VVD-fractie bedoelt met vermindering van bureaucratie en vereenvoudiging en versobering van regelgeving. Namelijk:

- minder procedures en meer efficiëntie
- minder kosten en lasten voor de overheid, de burger en het bedrijfsleven
- minder frustraties over veel tijdverlies
- meer effectiviteit en rendement van de milieuwetgeving (door het verleggen van het accent van – zeer gedetailleerde vergunningverlening naar meer controle, toezicht en handhaving; en door de meer besluitbare tijd voor grotere milieuproblemen)

En dat alles, zonder dat het milieu inhoudelijk anders wordt benaderd. De VVD-fractie verwacht dat voor de ongeveer 100.000 bedrijven als bijvoorbeeld slagerijen en brood- en banketbakkerijen een aanzienlijke vermindering van rompslomp zal optreden. De VVD-fractie hoopt dat diezelfde versimpeling ook op korte termijn voor ongeveer 200.000 andere bedrijven als detailhandel, horeca, garages, en land- en tuinbouwbedrijven kan gaan gelden. Zij zal er bij Minister Winsemius op aandringen om hier zoveel mogelijk prioriteit aan te geven. Zo mogelijk vóór 1986. De 4 amvb's „bewijzen" dat deregulering wel degelijk kan en moet, en met kracht moet worden voortgezet.

(Voor nadere informatie: Mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288 of 3136.)

Nieuw debat over steun aan zeescheepsnieuwbouw

De laatste jaren viel er over de gang van zaken rond de Nederlandse scheepswerven weinig vrolijks te melden. De crisis in de scheepsbouw, die zich al in het begin van de jaren zeventig aftekende, bleek dieper en langduriger dan door vrijwel alle betrokkenen werd verwacht. Overheden in alle delen van de wereld hebben sindsdien geweldige bedragen besteed om de werkgelegenheid in het eigen deel van deze basisindustrie zoveel mogelijk overeind te houden, in de hoop op betere tijden. In dezelfde periode mengden zich, om het nog erger te maken, nieuwe scheepsbouwlanden in de concurrentieslag: Japan, Taiwan, Zuid-Korea en Brazilië.

Het tragische verloop van dit proces voor de Nederlandse scheepsbouw is voldoende bekend. De capaciteit liep tot minder dan de helft terug, duizenden mensen verloren er hun werk.

Is het einde van de narigheid nu in zicht? Een gunstig

bijproduct van de crisis is wel dat de Nederlandse scheepsbouw, die heeft weten te overleven, buitengewoon efficiënt is georganiseerd en modern is uitgerust. Zij wordt gerekend, wat kosten en kwaliteit betreft, tot de beste van Europa. Zonder de concurrentievervalsing door andere Europese overheden via allerlei soms ondoorzichtige steunregelingen zou zij de concurrentie best aankunnen.

Op 22 mei j.l. debatteerde de kamercommissie voor Economische Zaken met minister Gijs van Aardenne over de Nederlandse hulp aan de scheepsbouw in de jaren 1985 en 1986. Deze hulp, die in EG-verband eigenlijk al eind 1984 had moeten zijn beëindigd, is door de Raad van ministers van de EG verlengd tot eind 1986. Daarna dient deze geheel te zijn beëindigd.

VVD-woordvoerder Huub Jacobse gaf in het debat te kennen het als een taak van de Nederlandse overheid te beschouwen Nederlandse industrie te beschermen tegen concurrentievervalsing optreden van andere Europese overheden. De door minister Van Aardenne voorgestelde regeling tot eind 1986 achtte hij weliswaar minimaal, maar toch aanvaardbaar onder voorwaarde van voortdurende waakzaamheid. Bij het kabinet bepleitte hij met klem op Europees niveau sterk aan te dringen op een totale beëindiging van overheidssteun, met inbegrip van een deugdelijke controle op de naleving daarvan.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 2113.)

De Moskou-reis van Minister Van den Broek

In april is de Minister van Buitenlandse Zaken, Van den Broek, naar Moskou gereisd om het Nederlandse besluit inzake de kruisvluchtwapens aan zijn collega Gromyko uiteen te zetten. Het doel van de reis was de Sovjet-Unie te wijzen op de noodzaak de dreiging van Sovjet SS-20 raketten tegen West-Europa te beperken en positief te reageren op het Nederlandse besluit. Zoals bekend, houdt het Nederlandse 1 juni besluit in, dat ons land 48 kruisvluchtwapens zal plaatsen om de groeiende SS-20 dreiging te helpen neutraliseren, indien de Sovjet-Unie op 1 november aanstaande meer dan 378 SS-20's blijkt te hebben opgesteld.

Sovjet-minister Gromyko heeft evenwel tijdens het gesprek met Van den Broek geen enkel begrip getoond voor de Nederlandse zorgen over de kernbewapening. Hij wees het Nederlandse pleidooi voor stopzetting van de SS-20 uitbreiding af, en weigerde te antwoorden op de vragen van Van den Broek naar het aantal SS-20's dat de Sovjet-Unie heeft opgesteld. Zoals bekend gaat Nederland af op de officiële gegevens die de NAVO daarover verstrekt, aangezien de Sovjet-Unie zelf geen gegevens meedeelt. Volgens de laatste NAVO telling zijn thans 414 SS-20's operationeel.

70% daarvan staat gericht op West-Europa. Dit aantal moet voorts met drie worden vermenigvuldigd, om het aantal West-Europa bedreigende SS-20 kernkoppen te berekenen. De Sovjet-Unie heeft in deze wapencategorie inmiddels een ruim zesvoudig overwicht over West-Europa opgebouwd.

PvdA-woordvoerder Stermerdink trok in de Tweede Kamer de waarde van de NAVO cijfers in twijfel door te suggereren, dat de Amerikaanse inlichtingen waarop deze berusten een grote foutenmarge zouden hebben. Van de zijde van de VVD-fractie werd dit ontkend door te verwijzen naar het feit dat de NAVO al jaren lang dit soort cijfers publiceert en altijd aan de voorzichtige kant is geweest met zijn schattingen. Bovendien kan men moeilijk de NAVO verwijten dat de Sovjet-Unie wellicht nog een aantal wapens verbergt, die niet door de NAVO zijn opgemerkt. Zo er een foutenmarge is, moet die dus bovenop de officieel geschatte cijfers worden geplaatst. De NAVO-cijfers berusten op waarnemingen door satellieten en andere inlichtingsbronnen. Ook Minister Van den Broek hield staande dat de NAVO cijfers op de best beschikbare bronnen berusten.

(Voor nadere informatie: Prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 3124.)

Wet Algemene Voorwaarden

Onlangs is in de Tweede Kamer het wetsvoorstel Algemene Voorwaarden aangenomen.

Het gaat hierbij om eenvoudig gezegd een wettelijke regeling van de kleine lettertjes in contracten. Het doel is de consument daartegen te beschermen. Aanvankelijk werden echter ook de grote ondernemingen beschermd, die daaraan geen behoefte hadden.

Zonder deze wet zou de consument toch ook al op grond van drie artikelen in het Nieuw Burgerlijk Wetboek de geldigheid en inhoud van Algemene Voorwaarden kunnen aanvechten.

Bij de afweging speelde derhalve een belangrijke rol ook de vraag in hoeverre de positie van de consument werkelijk verbetert en in hoeverre onder andere het bedrijfsleven niet onnodig wordt belemmerd.

De VVD-fractie heeft zich bij de behandeling van dit wetsvoorstel kritisch opgesteld. De kritiek richtte zich onder andere op de ingewikkelde opzet en systematiek van de wet, alsmede op de te uitgebreide werking ervan. Aan beide bezwaren is door aanneming van VVD-amendementen tegemoet gekomen. Zo is de definitie van het begrip Algemene Voorwaarden aanmerkelijk vereenvoudigd en worden voorts grote ondernemingen niet meer onnodig beschermd tegen algemene voorwaarden, zodat dienaangaande ongewenste inbreuk op de contractsvrijheid wordt voorkomen.

De wet blijft evenwel ingewikkeld. De consumenten worden met deze wet echter meer beschermd doch wellicht onvoldoende, doordat uiterst onzeker is onder welke omstandigheden zij zich op de voorgestelde bepalingen kunnen beroepen en zij bovendien verplicht kunnen worden zich binnen een korte termijn uit te spreken over de vraag of zij willen vernietigen.

Dientengevolge houdt de VVD-fractie derhalve twijfels over de praktische uitvoerbaarheid. Daartegenover staat dat de belangrijkste doelstelling van de wet: bescherming van de consument, past in het VVD-consumentenbeleid.

Bovendien wordt onder andere aan consumentenorganisaties een duidelijke taak toebedeeld.

(Voor nadere informatie: A.H. Korthals, tel. 070-614911, tst. 2119.)

Uitgebreide Commissie Vergadering deeltijdarbeid

Op dit moment staat arbeidstijdverkorting (ATV) in het middelpunt van de belangstelling. De aandacht voor deeltijdarbeid (DTA) wordt hierdoor helaas verdrongen. De VVD-fractie betreurt dit.

DTA is van belang vanwege het emancipatiestreven en vergroting van de arbeidsparticipatie van de vrouw. DTA heeft meer toekomstperspectief dan ATV en het is in menig opzicht organisatorisch makkelijker inpasbaar dan ATV.

Deeltijdarbeid dient op een aantal manieren actief bevorderd te worden, met name door het wegnemen van de nodige rechtspositionele knelpunten.

Door de grote diversiteit van deeltijdarbeid zijn uniforme oplossingen niet altijd mogelijk. In het algemeen dient naar het oordeel van de VVD het evenredigheidsbeginsel gehanteerd te worden. Door de VVD-woordvoerder is een groot aantal knelpunten aan de orde gesteld, waardoor de positie van deeltijdwerkers nadelig is:

1. Deeltijdwerkers worden niet uitgezonderd bij arbeidstijdverkorting. De VVD vindt dat er voor het overheids-personeel een uitzonderingspositie moet komen. De marktsector en G en G sector overlaten aan de sociale partners.
2. Op dit moment dient men tenminste 1/3 van de normale werktijd te werken om in aanmerking te komen voor het afgeleid minimumloon. De VVD wil eerst het SER-advies afwachten.
3. In de sociale zekerheid wordt onderscheid gemaakt in de mate van inkomensbescherming (minimumdagloon-bepalingen) tussen voltijd- en deeltijdwerkers. Het VVD-standpunt is dat dit onderscheid bij de stelselwijziging voor werknemersverzekeringen dient te vervallen.
4. Indien partners beide AAW-uitkering ontvangen na deeltijdbanen dan kunnen deze uitkeringen te samen minder zijn dan het minimumloon. Ook dit probleem dient bij de stelselwijziging opgelost te worden.
5. De WAO-franchise problematiek kan zowel nadelig als voordelig zijn voor deeltijdwerkers. Bovendien is de regeling fraudegevoelig. Reeds in de Uitgebreide Commissie Vergadering van maart 1983 drong de VVD aan op een oplossing. Nog steeds is hier onderzoek naar gaande. Er behoort in ieder geval bij de stelselwijziging een definitieve oplossing te komen. De VVD oplossing zou zijn de WAO-premie en franchise berekenen per gebruikelijke betalingstermijn (per week of maand).
6. De referte-eis (gewerkte dagen) is geheel afgestemd op volledig aantal werkdagen per week. De VVD vindt dat men deeltijdwerkers gelijkwaardig, dat wil zeggen naar evenredigheid, behoort te behandelen.
7. Deeltijdwerkers die werkloos zijn, dienen op dit moment ook te solliciteren op voltijdbanen. De vaste jurisprudentie geeft al aan dat men zich „in dezelfde mate als voorheen” beschikbaar moet houden voor de arbeidsmarkt. Dit dient wet te worden.
8. Wat betreft de pensioenproblematiek is er veelal geen evenredigheid tussen de opbouw van pensioenrechten van deeltijdwerkers en de pensioenbijdrage. De VVD vindt deze evenredigheid en equivalentie gewenst. Voor de marktsector is dat wel de verantwoordelijkheid van de sociale partners.
9. Het ontbrekende weduwnaarspensioen heeft met name consequenties voor deeltijdwerkers. Het VVD standpunt is dat dit moet worden meegenomen bij de algemene herziening van de AWW en het pensioenrecht (4e richtlijn).

10. Voor in deeltijdwerkende ambtenaren geldt het inhoudingspercentage, dat behoort bij de functie in volle tijd. Dit wordt algemeen als onrechtvaardig beschouwd. De VVD bepleit het inhoudingspercentage dat behoort bij de werkelijke hoogte van het loon.
11. In deeltijd werkende ambtenaren ontvangen pas een overwerk-toeslag indien de 40 uren worden overschreden. De VVD stelde voor overwerktoeslagen te betalen indien 's avonds, in het weekend of op feestdagen gewerkt wordt. De Minister sloot zich hierbij aan.

De meeverzekeringsregeling Ziekenfondswet wordt door de VVD niet als knelpunt gezien. Integendeel, tal van deeltijdwerkers hebben door het ontbreken van een ondergrens in de Ziekenfondswet een groot voordeel. Ter bevordering van deeltijdarbeid zal de regering voorstellen deeltijdontslag mogelijk te maken. De VVD heeft op dit punt een terughoudend standpunt ingenomen.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2854.)

Uitgebreide Commissie Vergadering risico-aansprakelijkheid Wet Bodembescherming, d.d. 22 mei 1985

VVD-initiatief d.d. januari 1984

In een Uitgebreide Commissie Vergadering over het IMP-Bodem op 30 januari 1984 heeft onze woordvoerder Jan te Veldhuis aangedrongen op een fundamentele discussie over de vraag of er een regeling zou moeten komen voor een verzekering voor handelingen, die (potentieel) de bodem kunnen verontreinigen. De bedoeling daarvan is duidelijk: de VVD-fractie vond en vindt dat niemand het recht heeft om de bodem onaanvaardbaar te verontreinigen, en om dan ook nog eens de kosten van sanering op de maatschappij c.q. de overheid af te wentelen. Dat is een oneigenlijk beslag op de algemene middelen. En zo zou de gemeenschap 2x worden getroffen: òn in het milieu òn financieel. Beide zijn slecht! Deze VVD-intentie is vervolgens vastgelegd in artikel 14a van de wet Bodembescherming. Een goede zaak, ook voor het milieu! Temeer, nu ook het bedrijfsleven en de verzekeringswereld er positief op lijken te zullen reageren.

Amendement-Lansink voor risico-aansprakelijkheid.

De heer Lansink (CDA) heeft vervolgens bij de behandeling van de wet Bodembescherming een amendement ingediend, waarin het beginsel van risico-aansprakelijkheid is opgenomen. Dus: een aansprakelijkheid voor milieu-schade, ook als er geen schuld aanwezig is.

Jan te Veldhuis uitte zijn bezorgdheid of het CDA aldus niet het paard achter de wagen zou gaan spannen, ondanks de ongetwijfeld goede bedoelingen. Hij voerde de volgende argumenten aan:

- a) Een aansprakelijkheid moet verzekeraar zijn. Als dat niet het geval is, kunnen zowel degene die wat wil ondernemen, als zijn potentiële slachtoffer en het milieu zelf de dupe worden. En dat is slecht voor de individuele ondernemer of het bedrijfsleven, die hun potentiële risico's moeilijk of nergens kunnen verzekeren; maar ook voor individuen of voor de gemeenschap of de overheid, die dan geen of minder verhaalsmogelijkheden hebben op de veroorzaker.
- b) Het bedrijfsleven en de verzekeraars zijn nu net en eindelijk bezig om elkaar te vinden in een milieu-aan-

sprakelijkheidspolis. Een geweldige stap in een voor het milieu gunstige ontwikkeling. Het CDA-amendement zou in beginsel kopschuwheid kunnen veroorzaken, omdat het bijvoorbeeld nieuwe onzekerheid en onduidelijkheid oproept.

- c) Het bedrijfsleven krijgt wellicht een waas van twijfels voor ogen: welke onvoorzienbare risico's zal het lopen; wanneer en hoe zijn volstrekt niet vooraf in te calculeren consequenties te verwachten; wat kan er überhaupt op haar afkomen? Welke lasten en welke kosten kunnen voor de betrokken individuele ondernemers (ook landbouwers) of voor het bedrijfsleven ontstaan? Bijvoorbeeld dubbele verzekeringen? En zijn die betaalbaar? Deze onzekerheid kan slecht op het ondernemersklimaat uitwerken.
- d) De discussie over schuld-aansprakelijkheid en risico-aansprakelijkheid en het grijze terrein daartussen is nog niet afgerond. Bij de Invoeringswet van boek 6 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek is juist de invoering van aansprakelijkheid voor gevaarlijke stoffen bewust uitgezonderd; mede in verband met internationale overeenkomsten (denk bijvoorbeeld aan buitenlandse vervoersbedrijven in Nederland, en de concurrentiepositie van Nederlandse vervoerders dientengevolge).

Conclusie

De nadelen wogen dus zwaarder dan de voordelen: met name de onzekerheid en onduidelijkheid voor iedereen, de potentieel nadelige invloed op het ondernemersklimaat in Nederland, de kans op verstoring van gunstige ontwikkelingen op het gebied van de milieu-aansprakelijkheidsverzekering, en enkele juridische bezwaren.

Slot

De Ministers Korthals Altes, Winsemius en ook de Regeringscommissaris voor het Burgerlijk Wetboek, verklaarden zich tegenstanders van het amendement. De heer Lansink (CDA) was evenwel nog niet overtuigd van hun argumenten. De stemming volgt op woensdag 29 mei aanstaande.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)

Uit de Eerste Kamer Beleidsdebat Economische Zaken

Onlangs vond in de Eerste Kamer het jaarlijkse beleidsdebat over economische zaken plaats.

Namens de VVD-fractie sprak woordvoerder Jan W. Verbeek de verwachting uit dat de resterende kabinetsperiode zal worden benut voor afronding van de eerste fase van het saneringsproces. Centraal daarbij behoren te staan de verlaging van het financieringstekort en de realisatie van de lastenverlichting voor het bedrijfsleven. We moeten lering trekken uit de veronachtzaming van het ondernemersklimaat in de eerste helft van de zeventiger jaren, waarvan de invloed op lange termijn op het investeringsgedrag is onderzocht, aldus de VVD-woordvoerder.

Veel aandacht besteedde hij aan de uitdaging waar de Nederlandse samenleving op technologiegebied voor staat: de tempoversnelling waarvan internationaal sprake is en de achterstandspositie van ons land binnen de Europese Gemeenschap op het gebied van technologisch hoog ontwikkelde producten. De scala van regelingen, onderzoekprogramma's, ontwikkelingskredieten, enz. waarmee het

kabinet zijn beleid gestalte heeft gegeven, kent nog een aantal knelpunten, zoals de onmogelijkheid om met beschikbaar gestelde gelden licenties te kopen van uitvindingen die nog voor productie gereed gemaakt moeten worden. Ook zouden universiteiten en hogescholen door werk voor derden te verrichten en door resultaten van onderzoekwerk te laten commercialiseren, zelf additionele middelen moeten genereren. Voorts vroeg Jan Verbeek aandacht voor het in Engeland succesvolle „awareness programme" voor de gevolgen van automatisering. Informatie en automatisering komen niet alleen in de organisatie, zij worden deel van de organisatie, hetgeen gevolgen heeft voor de structuur en het functioneren van een onderneming. Ook benadrukte hij de samenhang van technologie en onderwijs, waarbij opleiding en training meer dan ooit een rol gaan spelen als kritische succesfactoren voor maatschappelijk en economisch wel-slagen.

Het energiebeleid is erop gericht de afhankelijkheid van te importeren olie te verminderen alsmede energiebesparing en toepassingen van duurzame energie te bevorderen. Het aandeel van kernenergie in de Europese electriciteitsvoorziening neemt ieder jaar toe. Nederland blijft achter bij deze ontwikkeling, bijvoorbeeld Frankrijk 56%, Duitsland 22%, Nederland 6%. Structurele maatregelen, die de produktiekosten van electriciteit op een met het buitenland concurrerend niveau brengen, impliceren de bouw van tenminste twee kerncentrales. Eerst dan kan een einde komen aan de zogenaamde giganteregeling, die thans ca. f 800 miljoen op jaarbasis vergt.

Het bedrijfsleven mag niet ontevreden zijn over de ruim f 210 miljard die in 1984 aan Nederlandse produkten is uitgevoerd. Om kleinere en middelgrote exporterende bedrijven bij hun pogingen om buitenlandse afzetmarkten te helpen vinden, raadde Verbeek aan in grote internationale handelssteden een Holland House te stichten. Staatssecretaris Bolkestein zegde toe de belangstelling hiervoor bij het bedrijfsleven te zullen peilen.

Eén van de belangrijkste hindernissen voor een economisch herstel van Europa – met een koopkrachtige vraag die groter is dan die van de Verenigde Staten en Japan – wordt veroorzaakt door het ontbreken van een echte gemeenschappelijke Europese markt. De kosten van deze gefragmenteerde markt, ook wel de „cost of non-Europe" genoemd, worden geschat op f 125 miljard per jaar.

Economische groei en internationale handel versterken elkaar. Hetzelfde geldt voor hun spiegelbeeld: recessie en protectionisme. De economische recessie en een in verschillende landen herlevend nationalisme versterken protectionistische tendensen, ook binnen de EG, zowel binnen lid-staten als naar buiten toe. Dit is een van de meest verontrustende verschijnselen in de ontwikkeling van de huidige internationale economische betrekkingen.

Alhoewel het internationaal-politiek ingaat tegen de tijdgeest en daardoor minder realistisch lijkt, zouden de leiders van de Europese landen zich eigenlijk weer moeten laven aan de bronnen van het idealisme en het élan van de grondleggers van wat thans de Europese Gemeenschap heet, te weten Robert Schuman en de ontwerper van diens plan, Jean Monnet.

De huidige werkwijze binnen de EG, op basis van het unanimitieitsbeginsel zal steeds fnuikender worden voor de verwezenlijking van een gemeenschappelijke markt, zo besloot de VVD-woordvoerder.

(Voor nadere informatie: J.W. Verbeek, tel. 010-188609.)

Uit het Europese Parlement

Deregulering: ook in Europa

Eén van de liberale prioriteiten in Europa, de totstandkoming van een volledig vrije EG-markt, is een grote stap dichterbij gekomen. Dit is het gevolg van een belangrijk besluit dat de Europese Raad van Ministers op 7 mei nam. De Ministers besloten het mes te zetten in de handelsbelemmeringen die het gevolg zijn van de uiteenlopende normen van veiligheid en gezondheid die de Lid-staten hanteren. Om een vrij verkeer van goederen mogelijk te maken, moesten die eisen tot nu toe stuk voor stuk op Europees niveau worden geharmoniseerd; een proces dat soms meer dan tien jaar duurde. In de afgelopen 25 jaar zijn zo ongeveer 170 Europese standaardnormen tot stand gekomen.

Die lange en moeizame weg behoort nu tot het verleden. In het voetspoor van het Hof van Justitie (Cassis de Dijon-arrest) besloten de Ministers namelijk dat wat goed genoeg is voor de burgers van de ene Lid-Staat, niet schadelijk kan zijn voor de inwoners van een ander Europees land. Van nu af moeten produkten die in één Lid-Staat voldoen aan normen van gezondheid en samenstelling, daarom op de markt van de andere lidstaten worden toegelaten. Op Europees niveau zullen alleen nog algemene eisen worden geformuleerd; de technische invulling wordt aan de Lid-Staten overgelaten. Als een Lid-Staat bezwaren heeft tegen de norm die in een ander land geldt, brengt een Comité van nationale experts een advies uit (met meerderheid van stemmen). Uiteindelijk beslist de Europese Commissie.

Nu de Commissie niet langer gedetailleerde richtlijnen voor produktspecificatie hoeft op te stellen, maar zich kan beperken tot het voorstellen van algemene principes, en tot toezicht op de uitvoering ervan, zullen tal van technische handelsbelemmeringen in snel tempo worden afgebroken. De Raad heeft al een aantal produkten en bedrijfstakken vastgesteld waar met prioriteit met de nieuwe procedure gewerkt zal worden (onder andere machinebouw).

(Voor nadere informatie: Gijs de Vries/Florus Wijsenbeek, tel. 070-647447.)

Europees migratiebeleid

Het Europese Parlement bracht tijdens haar aprilzitting een roerig advies uit over de door de Europese Commissie opgestelde richtsnoeren voor een migratiebeleid van de EG. Hierin wordt de lidstaten voorgesteld hun beleid voor buitenlandse werknemers te coördineren. Een goede zaak, vinden de Europese Liberalen, met name omdat het in het Verdrag van Rome beoogde vrije verkeer van personen binnen de EG een op elkaar afgestemd beleid in deze noodzakelijk maakt.

Extreem rechts, onder leiding van de omstreden figuur van de fransman Le Pen zag echter zijn kans schoon. Geslepen werd misbruik gemaakt van onlustgevoelens onder met name de Franse bevolking, die door de werkloosheid zijn ontstaan. „De migrerende werknemers zijn de schuld van de economische crisis en de werkloosheid en moeten dus onmiddellijk worden teruggezonden naar hun land van herkomst".

In die zin diende deze groep bijna 80 amendementen in op de eindresolutie van de Italiaanse Communiste Marinaro die in de sociale commissie was voorbereid. Omdat zij bij de voorbereidingen in die commissie niet één keer hun

gezicht hadden laten zien en ook nog eens hoofdelijke stemming aanvroegen van alle amendementen – een tijdrowende zaak – besloot het Europese Parlement de stemming te verdagen tot de mei-zitting.

Een intensief overleg vond vervolgens plaats tussen de fracties teneinde Le Pen via bepaalde procedures voor de plenaire behandeling buiten spel te zetten. Dit is gelukt. Ook werden tussen de christendemocratische, de liberale, de conservatieve en de gaullistische fracties compromissen uitgewerkt om de oorspronkelijke tekst van mevrouw Marinaro te verbeteren, aangezien die naar hun mening te dwingende regels oplegde aan de Lidstaten.

Jessica Larive, als coördinator voor het sociaal beleid van de Europese Liberale fractie, diende uiteraard bij de onderhandelingen de mening van alle leden van haar fractie te betrekken.

Tijdens de stemming over de amendementen in mei bleek, dat ook dat overleg succesvol was. De geamendeerde tekst werd uiteindelijk met 144 stemmen voor (waaronder de Nederlandse liberalen), 22 tegen en 11 onthoudingen aanvaard. Extreem rechts stemde uiteraard tegen.

Bovendien vonden een aantal Fransen uit de christendemocratische, liberale en gaullistische fractie de eindtekst nog te dwingend en stemden tegen of onthielden zich.

De belangrijkste compromisamendementen van centrum-rechts die door het Europese Parlement zijn aanvaard zijn de volgende:

1. er is geen reden een oorzakelijk verband te leggen tussen de economische moeilijkheden en de aanwezigheid van migrerende werknemers;
2. een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de onderdanen van een lid-staat die in een andere lid-staat werken en onderdanen van derde landen die in de EG werken:
  - a) dit betekent bijvoorbeeld, dat kiesrecht op plaatselijk niveau en voor Europese verkiezingen dient te worden toegekend aan EG-migrerende werknemers, die voor een bepaalde duur woonachtig zijn in een andere lid-staat dan hun land van herkomst. Voor migranten uit derde landen moeten mogelijkheden worden geschapen om deel te kunnen nemen aan het openbare leven op gemeentelijk niveau, zoals dit reeds in sommige lidstaten (bijvoorbeeld Nederland en Denemarken), gebeurt.
  - b) Voorts moeten de lid-staten er voor zorgen dat EG-werknemers die naar hun land van herkomst wensen terug te keren de verworven pensioenrechten en alle andere sociale uitkeringen kunnen meenemen. Wat betreft niet-EG migranten, wijst het Europees Parlement er op, dat overdracht van sociale uitkeringen naar het land van herkomst slechts geregeld kan worden door overeenkomsten tussen de lid-staten en derde landen.
3. tegen illegale migranten evenals tegen werkgevers die illegalen in dienst nemen, dient streng en gecoördineerd te worden opgetreden;
4. de lid-staten moeten de Richtlijn uit 1977 toepassen, die verlangt dat kinderen van buitenlandse werknemers onderwijs in eigen taal krijgen.
N.B. Het liberaal amendement dat het belang onderstreepte voor de migrerende werknemers de taal van het gastland te beheersen, werd door het Europese Parlement niet aanvaard;
5. naturalisatie van migrerende werknemers die zulks op basis van vrijwilligheid wensen, dient te worden vergemakkelijkt ten einde hun integratie mogelijk te maken;

6. een gecoördineerd remigratiebeleid, dat is gericht op de vrijwillige en goed voorbereide terugkeer, vooral van jongeren, naar het land van herkomst is noodzakelijk;
7. meer aandacht dient te worden besteed aan een betere informatie van-, en meer overleg met de migranten.

(Voor nadere informatie: mr. Jessica Larive, tel. 09-352-43002400.

LIBERAAL REVEIL

LIBERAAL REVEIL is een onafhankelijk blad dat sinds de oprichting in 1955, 4 à 5 maal per jaar verschijnt. Het heeft tot doel de meningsvorming te stimuleren over moderne (én minder moderne!) liberale beginselen en hun toepassing in de praktische politiek.

LIBERAAL REVEIL stelt daartoe daarna zijn kolommen open voor bijdragen uit verschillende politieke stromingen. Discussie tussen liberaal denkenden houdt niet op bij partij-politieke scheidslijnen.

LIBERAAL REVEIL is onmisbaar zowel voor niet-liberalen, die op de hoogte willen blijven van de gedachtenvorming in liberale kring, als voor liberalen die behoefte hebben aan basismateriaal om mede van daaruit hun eigen mening te vormen. Liberaal Reveil is het blad dat daarin al bijna 30 jaar voorziet.

De produktie van LIBERAAL REVEIL wordt verzorgd door een breed samengestelde redactie van deskundigen op verschillende terreinen. Het blad is een uitgave van de Prof. mr. B.M. Teldersstichting, die ook de eindredactie verzorgt. De redactie is echter volkomen autonoom, waarop nauwlettend wordt toegezien door het bestuur van de Stichting Liberaal Reveil onder voorzitterschap van Mr. J.W. Geertsema.

Kennismaking met „Liberaal Reveil”

U kunt kennismaken met „Liberaal Reveil” door f 5,- over te maken op girorekening nr. 240.200 t.n.v. Stichting Liberaal Reveil te Den Haag, onder vermelding van „proefnummer”. U ontvangt dan het meest recente nummer na enige tijd thuis.

Een abonnement op „Liberaal Reveil” kost f 35,- per jaar en voor jongeren tot 27 jaar f 25,- per jaar. Abonnementen kunnen ook in de loop van een kalenderjaar worden opgenomen door onderstaande bon in te zenden aan de abonnementen-administratie, mw. M.P. Bijlsma-Moene, Abel Tasmanplantsoen 20, 2253 KA Voorschoten. U kunt ook bellen naar mw. M.P. Bijlsma-Moene, tel. 071-768365.

Naam: .....

Adres: .....

Postcode en woonplaats: .....

geboortedatum (alleen voor jongeren tot 27 jaar): .....

Datum: .....

Handtekening: .....

wenst zich voor f 35,- per kalenderjaar (jongeren tot 27 jaar betalen slechts f 25,-) te abonneren op „Liberaal Reveil”.

Opsturen aan:

Abonnementen-administratie „Liberaal Reveil”,

mevrouw M.P. Bijlsma-Moene,

Abel Tasmanplantsoen 20, 2253 KA Voorschoten.

